

kancelarie rp

kancelarierp.pl

Kancelarie RP to nowa jakość w usługach prawniczych. W serwisie baza ponad 200 dokumentów, przyjazny i prosty generator oraz sieć wysoko wyspecjalizowanych prawników dostępnych na wyciągnięcie ręki.

Szansa na nowy start czy sposób na ucieczkę od długów

WIERZYTELNOŚCI Upadłość może ogłosić każdy, nie tylko przedsiębiorca. Nie jest do tego nawet konieczne posiadanie statusu osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą.

Postępowania upadłościowe powszechnie kojarzą się głównie z dużymi przedsiębiorstwami, które nie będąc w stanie spłacać swoich zobowiązań. W takiej sytuacji ogłaszają one upadłość, gdzie podczas postępowania majątek przedsiębiorstwa jest sprzedawany, a upadła firma zostaje ostatecznie wyeliminowana z obrotu gospodarczego. Obowiązuje również specjalny tryb postępowania prowadzonego wobec osób nieprowadzących działalności gospodarczej. Jest to „upadłość konsumencka”.

Cel postępowania

Jaki jest cel tego rodzaju upadłości? O ile w przypadku spółki cel jest stosunkowo oczywisty: zaspokojenie jak największej liczby wierzycieli i wyeliminowanie nierentownego i niewypłacalnego przedsiębiorstwa z obrotu gospodarczego, tak w przypadku upadłości konsumenckiej o jakimkolwiek wyeliminowaniu z obrotu nie może być mowy. Czym jest więc upadłość konsumencka? Jest to swego rodzaju szansa dla dłużnika, którego zadłużenie znacznie przewyższa jego możliwości ekonomiczne na uwolnienie się od ciężących na nim zobowiązań.

Z zastrzeżeniem bowiem przewidzianych w ustawie wyjątków, po zakończeniu postępowania upadłościowego sąd umarza dłużnikowi pozostałe, niespłacone w toku upadłości zadłużenie. Wniosek o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej może złożyć zarówno jej wierzyciel, jak i dłużnik. Biorąc pod uwagę konstrukcję i skutki postępowania upadłościowego można postawić tezę, że ogłoszenie upadłości konsumenckiej jest co do zasady bardziej opłacalne dla dłużnika. Wierzyciel, w przypadku gdy nie zostanie zaspokojony w ramach postępowania upadłościowego, po jego zakończeniu praktycznie straci szansę na odzyskanie swojej należności.

Zasadność wniosku

Sąd może odmówić ogłoszenia upadłości, jeżeli dłużnik doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwią-

szyl jej stopień umyślnie, lub wskutek rażącego niedbalstwa. Co należy przez to rozumieć? Decydujące znaczenie mają tu indywidualne przekonania sądu co do zasadności wniosku. Przykładowo jednak można przytoczyć stanowisko Sądu Okręgowego w Częstochowie, który w postanowieniu z 19 grudnia 2016 roku (sygn. V Gz 217/16) stwierdził, że: zaciąganie zobowiązań w tym samym czasie zarówno na rozwój działalności gospodarczej, jak i remont domu świadczy o rażącym niedbalstwie dłużniczki, w sytuacji, gdy już w chwili zaciągania zobowiązań nie miała ona wystarczających środków finansowych ani oszczędności, aby je spłacać, polegając wyłącznie na tym, że to mąż będzie spłacał te zobowiązania z prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, nie dopuszczając w ogóle możliwości, że ona również będzie zobowiązana do ich zapłaty. Co ciekawe, w przypadku postępowania dotyczącego upadłości konsumenckiej, sąd wydając odpowiednie postanowienie o ogłoszeniu upadłości lub o oddaleniu wniosku kieruje się również względami humanitarnymi - bierze pod uwagę sytuację życiową dłużnika, jego obowiązki rodzinne, ewentual-

RZECZPOSPOLITA

PISALIŚMY O TYM:

Kaja Jakubczak

Elektroniczne postępowanie upadłościowe miało usprawnić załatwianie spraw cywilnych i obniżyć koszty wymiaru sprawiedliwości.

Artykuł dostępny:
kancelarierp.pl/baza-wiedzy

ne choroby oraz dążenia do spłaty swoich zobowiązań, np. poprzez znalezienie pracy.

Zaspokojenie wierzycieli

Po ogłoszeniu upadłości, majątek dłużnika staje się masą upadłości, z której zaspokojeni mają zostać wierzyciele. Na tym etapie postępowania upadłościowego toczy się de facto tak samo, jak w przypadku postępowania upadłościowego wobec przedsiębiorstw. Stosowna informacja pojawia się w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, a wierzyciele mają zgłosić swoje wierzytelności. Następnie sporządzany jest plan po-

działu, a majątek upadłego podlega sprzedaży przez syndyka celem zaspokojenia zgłoszonych wierzytelności. Co ciekawe, jeżeli w skład masy upadłości wchodził dom jednorodzinny lub lokal mieszkalny, który stanowił jedyną możliwość zaspokojenia potrzeb mieszkalnych dłużnika, z kwoty uzyskanej ze sprzedaży tego składnika majątku wydzielana jest upadłemu kwota stanowiąca równowartość kosztu wynajmu lokalu w tej samej lub sąsiedniej miejscowości za okres od dwunastu do maksymalnie dwudziestu czterech miesięcy. Kwota taka jest określana przez sąd na wniosek upadłego.

Postępowanie upadłościowe nie musi się jednak kończyć na tym etapie. W przypadku, gdy wierzyciele upadłego nie zostaną zaspokojeni z masy upadłości, sąd ustala plan spłaty wierzycieli, który powinien być realizowany przez dłużnika w wyznaczonym okresie, nie dłuższym niż trzydzieści sześć miesięcy. Zobowiązania powstałe po ogłoszeniu upadłości i niewykonane w toku postępowania uwzględnia się w planie spłaty wierzycieli w pełnej wysokości.

Wykonanie planu podziału może być jednak dopiero początkiem spłaty swoich zobowiązań przez upadłego wobec wierzycieli. Sąd może sporządzić dla dłużnika plan spłat, w którym określi, jak niezaspokojone dotąd wierzytelności mają być regulowane. Realizacja planu spłaty wierzycieli nie trwa dłużej niż trzydzieści sześć miesięcy.

W toku realizacji planu spłaty upadły nie może dokonywać żadnych czynności prawnych, które mogłyby pogorszyć jego sytuację finansową. Wyjątkowo na taką czynność zgodę może wyrazić sąd. Ponadto w okresie realizacji planu spłaty, upadły ma obowiązek do końca kwietnia składać sądowi informację na temat realizacji planu, swojej aktualnej sytuacji finansowej oraz nabytych składników majątku, których wartość przekracza przeciętne miesięczne wynagrodzenie.

Planu spłaty wierzycieli nie ustala się, jeśli osobista sytuacja upadłego w oczywisty sposób wskazuje, że nie byłby on zdolny do dokonania żadnych spłat. Wówczas sąd wyda postanowienie o umorzeniu pozostałych, niezaspokojonych w toku upadłości wierzytelno-

• ZDANIEM AUTORA

Krzysztof Gruszka

prawnik z kancelarii
KSP Legal & Tax Advice
w Katowicach

Upadłość konsumencka, biorąc pod uwagę jej skutki, jest procedurą co do zasady niekorzystną z punktu widzenia wierzycieli. Rzadko bowiem zdarza się, by dłużnik decydujący się na taki krok posiadał środki finansowe na zaspokojenie swoich roszczeń. Tym samym ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej może w praktyce spowodować, że wierzyciele utracą całkowicie szansę na wyegzekwowanie swojego długu. ©

ści. Taką sytuacją może być np. ciężka choroba lub niepełnosprawność, które uniemożliwiają upadłemu podjęcie pracy zarobkowej. Inną okolicznością może być np. sprawowanie opieki nad innym członkiem rodziny.

Umorzenie należności

Po wykonaniu planu spłat, sąd wydaje postanowienie o umorzeniu pozostałych zobowiązań. W tym momencie kończy się prowadzone wobec dłużnika postępowanie upadłościowe. Wierzyciele niezaspokojeni, których należności zostały umorzone, tracą prawo do ich dochodzenia na drodze postępowania egzekucyjnego.

Jeżeli jednak upadły nie będzie wywiązywać się ze swoich zobowiązań w zakresie realizacji planu spłaty wierzycieli, sąd może uchylić plan, co spowoduje, że zobowiązania upadłego nie zostaną umorzone. Kiedy plan może zostać uchylony? Naturalnie, w sytuacji, gdy dłużnik:

- nie będzie wykonywał wynikających z niego obowiązków w zakresie spłaty swoich zobowiązań;
- nie złoży w sądzie corocznego sprawozdania z jego wykonania;
- w sprawozdaniu zatai informacje dotyczące przychodów i nabytych składników majątku;
- w toku postępowania uszczupli swój majątek bez zgody sądu.

Ponadto, plan spłat zostanie również uchylony w sytuacji, gdy czynność prawna upadłego zostanie uznana za dokonaną z

pokrzywdzeniem wierzycieli. Postępowanie w sprawie uchylenia planu spłat może być wszczęte zarówno z urzędu, jak i na wniosek wierzyciela. Sąd, przed podjęciem decyzji o uchyleniu planu ma obowiązek wysłuchania zarówno upadłego, jak i wierzycieli objętych planem spłat.

Prawomocne postanowienie o uchyleniu planu spłaty stanowi podstawę do ponownego wszczęcia egzekucji komorniczej wobec dłużnika. Wierzyciele mogą domagać się w takim przypadku odsetek za czas po dniu ogłoszenia upadłości.

Nie wszystko do umorzenia

Dłużnik, decydując się na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, powinien mieć na uwadze, że nie wszystkie jego zobowiązania będą podlegały umorzeniu. Wydając postanowienie, sąd nie umorzy dłużnikowi ciężących na nim alimentów, kar grzywny, zobowiązań finansowych będących orzeczonymi środkami karnymi lub środkami probacyjnymi. Nie podlegają umorzeniu również roszczenia wobec dłużnika o naprawienie szkody stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu, zobowiązania wynikające z rent z tytułu odškodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci. Ponadto sąd nie umorzy dłużnikowi zobowiązania, o którego istnieniu dłużnik wiedział i informację tę umyślnie zataił. W takim przypadku bez znaczenia jest to, czy wierzyciel taki brał udział w postępowaniu. ©

—Krzysztof Gruszka